

Jana Karhanová

17 let

3.A

kategorie C

Gymnázium Jaroslava Vrchlického,

Národních mučedníků 347,

339 01 Klatovy

PhDr. Mgr. David Franta, Ph.D.

+420 731 004 065

dfranta@gym-kt.cz

Návštěva knihovny Věků

Víte, jak voní staré knihy? Už ve chvíli, kdy vejdete do místnosti, kde jsou přítomny staré knihy, si možná všimnete té zvláštní atmosféry.

Už jen při pohledu na knihu samotnou se v nás probouzí neznámé nostalgické pocity po době, již jsme nezažili. Když v prstech opatrně obracíme zažloutlé stránky, v nose nás cosi zašimrá. Ve většině případů však nejde o projev rýmy, ani o alergii na prach. Ucítime tu netypickou vůni prodchnutou tím, co v naší duši probouzí zvědavost. Jak se tato mystická přísada jmenuje? *Secret. Geheimnis*. Nebo po našem *tajemství*.

Tajemství jménem *historie*.

Představme si, že jsme prošli majestátními vraty s nápisem Dějiny. Rázem se ocitneme v jiném světě. Nad našimi hlavami se do výše vzpínají monstrózní regály táhnoucí se až k vysokému klenutému stropu.

V jednotlivých policích jsou vzorně seskládané a abecedně seřazené svazky, svitky, hliněné destičky i knihy. V jiných úsecích se písemnosti bez zjevného uspořádání povalují na chaotických hromadách a nesou strohé označení: „K likvidaci.“

Nacházíme se snad v proslulé Alexandrijské knihovně? Nebo snad v kulisách čekajících jen na první klapku filmařů? Kdepak. V tomto tajuplném světě se za občasné intervence knihovníka historické události třídí a selektují. Některé jsou přepisovány, pozměňovány, jiné zařazované nově do polic na prázdná místa zbylá po těch písemnostech, jež vládnoucí systém vyhodnotil jako nežádoucí a zasluhující si vyřazení.

My máme štěstí, knihovník tu dnes není.

Stačí přejít k nejbližšímu regálu a pak už se vedení ujme náhoda. Do dlaní uchopíme knihu, která jako první upoutá náš pohled.

V rukou se nám ocitla krásná kniha, jak nyní postupovat? Nejprve z desek sfoukneme ulpělou vrstvu prachu a odhalíme tak zlatě zářící iniciály M.T. Co to může znamenat? Mart'ani tady? Moře ticha? Jediné zalovení v mozkových závitech a v mysli nám jako Edisonova žárovka zabliká jméno ženy, jež byla vzorem nejen pro své mnohé současnice, ale jako velmi inspirativní osobnost by mohla být označována i dnes. O kom to mluvíme? O jediné ženě, která vládla českému trůnu, přestože z Vídně. Marie Terezie.

Otevřeme knihu a historie nás přijme do své náruče.

V souvislosti se jménem Marie Terezie se většině z nás pravděpodobně vybaví alespoň jedna z širokého zástupu reforem, o něž se tato výjimečná žena zasloužila. Velmi známá je reforma týkající se školství. Marie Terezie si dobře uvědomovala zásadní fakt. Vzdělání nedokáže vyvážit truhla zlata, ani šlechtický erb. Občas však není snadné docenit hodnotu získávání vědomostí. Obzvláště ráno, při každodenním přemlouvání se k opuštění snad až příliš pohodlné postele. Jenže vzdělání není úplnou samozřejmostí pro mnoho mimoevropských zemí i v dnešních časech. Přesto se habsburská panovnice pustila do nelehkého úkolu, snažila se, aby

alespoň ta nejzákladnější výuka nebyla doménou jen pro ty, jejichž kapsy cinkaly dostatečně tučným obnosem. Snad by tyto snahy habsburské panovnice ocenila i osobnost, která se o školství zasloužila též nemalým dílem. Jan Amos Komenský by určitě rád viděl vzdělaný český národ. Národ, s nímž se nedá tak snadno manipulovat. Samozřejmě by se našlo více než dost lidí, kteří ve jménu svého ideologického přesvědčení byli schopni i zabíjet... Avšak nebudeme polemizovat nad tím, že manipulace, neshody a rozbroje vždy bylo, je a bude víc než by bylo zdrávo. Raději se vrátíme zpět do osmnáctého století.

Na Marii Terezii obdivuji mnoho z jejích vlastností. Mezi nimi i oddanost zemi, již vládla, nebo její odhodlání jít si za svými cíli. Myslím, že minimálně obě tyto vlastnosti hezké řádce dnešních politiků chybějí. Nejen hrstka z nich by byla ochotná zaprodat svoji zemi za pomyslnou mísu čočky nebo za pěknou vilu na Floridě, v Moskvě nebo v Pekingu, to už záleží na tom, jakou zemi si vybrali jako vzor hodný pochlebování. Na druhé misce vah naopak netečně sedí další kategorie politiků, postrádajících pro změnu ostré lokty potřebné k prosazení se. Ani jedna skupina těchto představitelů české politické scény by si jako žena osmnáctého století nedovedla vydobýt pozici mocné panovnice ani ve vlastní zemi, natož na mapě Evropy. Zato by mnozí političtí aktéři poměrně snadno našli uplatnění jako dvorní šašci na dvoře nejednoho středověkého monarchy.

Láska k vlasti, další bod na seznamu toho, co by nám nemělo v charakteru chybět. Vždy mě mrzí, když vidím, jak se někdo stydí za to, že je Čech. Já jsem na svoji národnost pyšná. Jenže nic se nesmí přehánět... Snad právě láska ke své zemi způsobila u Marie Terezie zvrat, který si jinak nedovedu vysvětlit. Sama zažila lásku a snad i šťastné manželství, měla ne zrovna málo dětí, které měla ráda. Přesto jim zamezila zvolit si manžela nebo manželku podle svého srdce, naopak, své potomky použila jako figurky v chladné hře politických šachů. Chtěli byste takovou matku? Já tedy ne.

Bill Gates může za všechno – za globální oteplování, ošklivé počasí i za koronavirus a samozřejmě má prsty v čipech, které jsou zaručeně obsaženy ve vakcínách proti Covidu-19. Od starověku až do první poloviny dvacátého století byli v Evropě za univerzální viníky považováni právě Židé. Této teorii, že Židé mohou za veškeré nepříznivé situace a pohromy, které lidstvo zasáhly, uvěřili mnozí. Prostí lidé, bohatí i panovníci. Dostatečným důkazem toho mohou být pogromy i pozdější koncentrační tábory. Protože život není černobílý a také proto, že špatným věcem zákonitě uvěříme snadněji, se do skupiny, která židovskou část obyvatel neměla zrovna v lásce, začlenila i Marie Terezie. Rakouská panovnice zrovna nemilovala Prusko a měla k tomu své důvody, více než dobře pochopitelné. Poté, co uvěřila, že Židé jsou spojenci tohoto nenáviděného národa, bylo odtud už jen několik krůčků ke snahám vyhnat židovské obyvatelstvo za hranice země.

Zaklapneme starobyrou knihu a zařadíme ji zpět do police. Ještě než se stačíme natáhnout pro další knižní titul, někde v dálce se ozvou kroky. Vrátil se snad správce knihovny, správce, který se jmenuje Čas?

Abychom Čas, toho vetchého stařečka, nevylekali, opatrně se propletme sítí polic s knihami a za několik málo okamžiků nás přivítá chodba daleko za skladištěm dějin. A to je jediné dobře. Neměli bychom žít minulostí. I když... nějaké to ohlédnutí přes rameno zpět by leckomu občas neškodilo. Pohled do dějin nám připomene starou pravdu, že chyby děláme především proto, abychom se z nich my nebo alespoň naši potomci mohli poučit a už je neopakovali.

Do dějin českého národa se nesmazatelně zapsal bezmála nekonečný výčet osobností. Vyberme jen některé z nich.

Přemysl Otakar II., Karel IV., Rudolf II., Tomáš G. Masaryk.

Je to jen nejnepatrnější zlomek lidí, kteří ve průběhu života, oproti věku celé lidské civilizace až směšně krátkém, tvarovali tok řeky dějin. Přemysl získal pro Čechy Jaderské moře, Karel zbídačenou zemi proměnil v prosperující království, Rudolf obrátil k Čechům zájem

Evropy, Tomáš G. Masaryk splnil Čechům sen po vymanění se z područí habsburské monarchie.

Nikdo z nás není dokonalý. Máme své chyby. Těch uděláme za celý svůj život víc než dost. Co po nás jednou na světě zůstane? Stopa v řece Věků, někdy trvalá, jindy postupem času brzy smazaná. Je to ale stopa, jež utváří všechny naše skutky – dobré i zlé. A kdo říká, že nikdy v životě nepochybil, nevěřte mu. Buď je lhář anebo robot.

V čem tedy spočívá hodnota osobností naší historie, pokud to není neomylnost? Podle mého názoru jde především o vědomí, že se můžeme poučit z jejich pochybení a být tak mnohem moudřejší. Navzdory tomu, že nit jejich života dospěla na svůj konec už dávno, svět na tyto osobnosti nezapomněl, naopak. Čím to může být? Už Gilgameš toužil po nesmrtelnosti, které lze dosáhnout jen jedním způsobem. Svými činy.

Na cestě životem, někdy pořádně trnité, občas každý klopýtne, ale neměl by se vzdávat. Naše počiny bývají někdy pro zub času docela oříšek, snad právě proto jsou tak trvalé.